

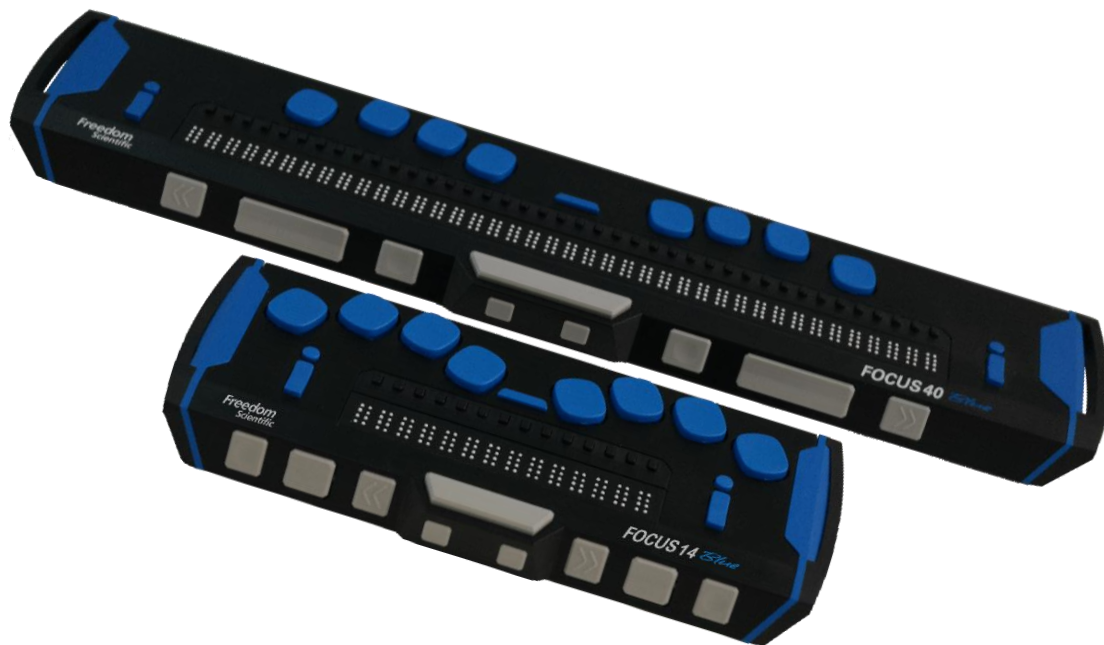
Braillový řádek

Focus 40 Blue

Focus 14 Blue

verze 2017

Uživatelská příručka

prosinec 2021

Anglický originál vydala společnost
Freedom Scientific Inc
11800 31st Court North
St. Petersburg, Florida 33716-1805
USA
<http://www.FreedomScientific.com>

Český překlad vydala společnost
GALOP, s.r.o.
Řehořova 14
130 00 Praha 3
Česká republika
<http://www.galop.cz>

v roce 2018

v roce 2021

Informace v tomto dokumentu mohou být změněny bez předchozího upozornění. Žádná část této publikace nesmí být publikována a šířena žádným způsobem a v žádné podobě bez výslovného svolení společnosti Freedom Scientific nebo GALOP, s.r.o.

Copyright © 2018 Freedom Scientific, Inc. Všechna práva vyhrazena.

Translation © 2021 GALOP, s.r.o.

JAWS je registrovaná obchodní značka společnosti Freedom Scientific, Inc. Microsoft a Windows jsou registrované obchodní značky společnosti Microsoft Corporation.

Focus 14 a 40	1
Přehled.....	5
Obsah balení.....	5
Popis přístroje	6
<i>Navigační tlačítka</i>	7
<i>Tlačítka pro posun</i>	7
<i>Kolébková tlačítka</i>	7
<i>Výběrová tlačítka</i>	8
<i>Tlačítka Shift</i>	8
<i>Naváděcí kurzorová tlačítka</i>	8
<i>Zapínací tlačítko</i>	8
Interní baterie	9
Připojení Focusu	9
<i>Instalace ovladačů řádku Focus</i>	10
<i>Nastavení USB připojení</i>	10
<i>Nastavení Bluetooth připojení</i>	10
<i>Párování s mobilním zařízením</i>	13
<i>Přepínání aktivních připojení</i>	13
Používání řádku společně s JAWS.....	13
<i>BrailleIn</i>	14
<i>Studijní režim</i>	14
<i>Umístění informací na řádku</i>	15
<i>Volitelná tuhost braillových bodů</i>	15
Zamčení braillové klávesnice.....	16
Menu braillového řádku	16
<i>Bluetooth ID</i>	17
<i>Opakování</i>	17
<i>Režim spánku</i>	17
<i>Hodiny</i>	17
<i>Kalendář</i>	18
<i>Tuhost bodů</i>	19
<i>Připojení</i>	19
<i>Jazyk</i>	20
<i>Scratchpad</i>	21
Nápověda pro Scratchpad.....	22
<i>Spuštění Scratchpadu</i>	22
<i>Vytvoření nového souboru</i>	23
<i>Uložení souboru</i>	23
<i>Přenášení braillových knih a textových souborů</i>	23
<i>Otevření souboru</i>	25
<i>Čtení souboru</i>	25
<i>Přepínání mezi dvěma posledními soubory</i>	26
<i>Smazání souboru</i>	26
<i>Editace textu</i>	26
<i>Hledání textu</i>	27
<i>Pokročilá nastavení</i>	28

Čas upozornění	21
Exportování souboru	28
Vložení Micro SD karty	30
Diagnostický režim	31
Zapnutí a vypnutí diagnostického režimu	31
Testování naváděcích kurzorových tlačítek	31
Testování a čištění braillových bodů	31
Testování kláves a ovládacích prvků	32
Režim informace o baterii	33
Řešení problémů	34
Přehled klávesových příkazů řádku Focus	36
Modifikační klávesy	36
Funkční klávesy	37
Speciální klávesy	37
Příkazy pro pohyb	40
Klávesy pro rychlý pohyb v Microsoft Word	42
Příkazy pro výběr textu	43
Braillové příkazy	45
Příkazy pro Windows	46
Příkazy pro výběr	46
Příkazy pro JAWS	47
Kurzorové funkce	49
Příkazy dotykového kurzoru	50
Tabulka funkcí nástrojů	52
Provozní podmínky	53
SKLADOVÁNÍ	53
PROVOZ	53

Braillský řádek Focus Blue poskytuje kompaktní hmatové rozhraní k vašemu počítači. Používání řádku Focus společně s programem na odečítání obrazovky jako např. JAWS® může rozšířit Vaše možnosti při práci s počítačem.

Braillský řádek Focus Blue má tyto vlastnosti:

- 14 nebo 40 braillských znaků
- **Naváděcí kurzorové tlačítko** nad každým braillským znakem
- **Braillská klávesnice** s osmi klávesami (plus mezerník) ve stylu obouručního Pichtova psacího stroje
- Dvě **tlačítka pro posun**, dvě **kolébková tlačítka**, dvě **výběrová tlačítka** a dvě **Shift tlačítka**
- Navigační tlačítka, která se skládají z **kolébkového tlačítka** pro posun a **kulatého tlačítka pro změnu režimu**, na obou koncích braillského řádku pro rychlý pohyb po dokumentech, seznamech a menu
- Tlačítko **menu** příhodně umístěné uprostřed nad kurzorovými klávesami pro rychlý přístup k času, datumu, Bluetooth připojení a dalším funkcím
- Funkce Scratchpad pro rychlé poznámky
- Podporu paměťových karet Micro SD (až 32 GB)
- Stavové znaky, které lze přesunout na jeden z konců braillského řádku
- USB připojení k počítači
- Bezdrátové připojení pomocí Bluetooth® až k pěti zařízením najednou
- Podpora vybraných telefonů a jiných mobilních zařízení pomocí aplikací třetích stran

Obsah balení

- Braillský řádek Focus Blue 2017
- Napájecí adaptér (včetně sady výměnných koncovek pro cizí státy)
- USB kabel
- Transportní pouzdro z elegantní umělé kůže v černé barvě
- Tato uživatelská příručka v černotiskové podobě

Popis přístroje

Na levé straně řádku, při pohledu zepředu, se nachází slot pro Micro SD karty s vloženou kartou, zapínací tlačítko a nový USB-C port. USB port je možné využít pro připojení k počítači pomocí USB kabelu nebo k připojení napájecího adaptéru.

Braillské znaky jsou umístěny na horní části, u přední hrany přístroje. Nad každým braillským znakem je **naváděcí kurzorové tlačítko**. Na obou koncích řádku, na horní části přístroje vpravo a vlevo, se nachází jedno **navigační kolébkové tlačítko** pro rychlý a snadnější pohyb. Nad ním je **kulaté tlačítko, které přepíná mezi navigačními režimy**.

Přímo nad navigačními tlačítky je umístěno osm kláves ve stylu obouručního Pichtova psacího stroje. Osm braillských kláves zleva doprava jsou body: 7, 3, 2, 1, 4, 5, 6 a 8. Tyto klávesy slouží pro psaní textu nebo zadávání příkazů. Mezi klávesami 1 a 4 je tlačítko **menu**, které slouží k přístupu do konfiguračního menu řádku a také k zobrazení stavu řádku během aktivního připojení. Na přední části přístroje, přesně uprostřed klávesnice, se nachází klávesa **mezerník**. Tato klávesa se používá společně s braillskými klávesami pro zadávání příkazů.

Na přední hraně přístroje jsou umístěny následující ovládací prvky, umístěné zleva doprava. Rozložení se mírně liší v závislosti na modelu, který vlastníte.

Focus 14: levé výběrové tlačítko, levé kolébkové tlačítko, levé tlačítko pro posun, levé tlačítko Shift, pravé tlačítko Shift, pravé tlačítko pro posun, pravé kolébkové tlačítko, pravé výběrové tlačítko

Focus 40: levé tlačítko pro posun, levé kolébkové tlačítko, levé výběrové tlačítko, levé tlačítko Shift, pravé tlačítko Shift, pravé výběrové tlačítko, pravé kolébkové tlačítko, pravé tlačítko pro posun

Poznámka: Pokud bude chtít používat braillský řádek Focus u počítače nebo jiného mobilního zařízení s odečítacím programem jiného výrobce, prostudujte si příslušnou dokumentaci. Funkčnost ovládacích prvků může být odlišná než při práci s JAWSem.

Navigační tlačítka

Navigační kolébková tlačítka na braillovém řádku Focus umožňují rychlý pohyb po dokumentech, dialogových oknech, seznamech a menu. V dokumentu se lze pohybovat po řádcích, větách, odstavcích či posunovat se vpřed nebo vzad. Přepínání mezi čtyřmi navigačními režimy probíhá stiskem kulatého tlačítka umístěného přímo nad každou navigační kolébkou. V dialogovém okně se lze pohybovat po dostupných ovládacích prvcích a je možné s nimi pracovat. V menu se lze pohybovat nahoru a dolů po jednotlivých položkách. Můžete také úplně vypnout navigační kolébkou, současným zmáčknutím levého nebo pravého **tlačítka volby navigačního režimu a mezerníku**. Stejným postupem je opět zapnete.

Tlačítka pro posun

Pokaždé když stisknete jedno z tlačítek pro posun na braillovém řádku Focus, přesunete se o jednu délku zobrazovače doleva nebo doprava. Stiskněte levé **tlačítka pro posun** na levé přední části Focusu (tlačítka s vyznačenou dvojitou šipkou doleva) a přesunete se doleva, stiskněte pravé **tlačítka pro posun** na pravé přední části Focusu (tlačítka s vyznačenou dvojitou šipkou doprava) a přesunete se doprava. V případě, že používáte braillový řádek s odečítacím programem JAWS, funkci tlačítek pro posun lze rovněž obrátit, a to tak, že se po stisknutí levého tlačítka přesunete doprava, a naopak při stisku pravého tlačítka doleva. Pro záměnu tlačítek pro posun otevřete Centrum nastavení JAWS, vyhledejte „Zaměnit tlačítka pro posun“ a tuto volbu zaškrtněte.

Kolébková tlačítka

Kolébková tlačítka umožňují posun po řádcích směrem nahoru a dolů. Stiskněte horní část kolébkového tlačítka pro posun o jeden řádek nahoru, stiskněte dolní část kolébkového tlačítka pro posun o jeden řádek dolů. Po stisknutí kolébkového tlačítka spolu s tlačítkem pro posun dochází k posunu na začátek nebo konec řádku, na kterém se nachází kurzor. Stiskněte tlačítka pro posun a horní část kolébkového tlačítka pro přesunutí na začátek řádku. Stiskněte tlačítka pro posun spolu s dolní částí kolébkového tlačítka pro přesunutí na konec řádku.

Výběrová tlačítka

Samotné použití tlačítek slouží k automatickému posunu. Pro zapnutí nebo vypnutí automatického posunu stiskněte najednou obě **výběrová tlačítka**. Pro zvýšení rychlosti automatického posunu stiskněte pravé výběrové tlačítko. Pro snížení rychlosti stiskněte levé výběrové tlačítko. Pokud jsou použita v kombinaci s dalšími ovládacími prvky, slouží k dalším složeným funkcím. Například při stisku **výběrového tlačítka** a horní nebo spodní část **kolébkového tlačítka** se posunete o stránku nahoru nebo dolů. Stiskem **výběrového tlačítka** a **pravého** nebo **levého tlačítka pro posun** se přesunete na začátek nebo na konec souboru.

Tlačítka Shift

Tlačítka Shift slouží v kombinaci s **mezerníkem**, **braillovými klávesami** nebo dalšími ovládacími prvky k zadávání příkazů. Například při stisku levého tlačítka Shift a bodu 4 nebo bodu 1 označíte předcházející nebo následující řádek dokumentu.

Naváděcí kurzorová tlačítka

Nad každým braillovým znakem je umístěno **naváděcí kurzorové tlačítko**. Stiskněte **naváděcí kurzorové tlačítko** pro přesun kurzoru k příslušnému znaku nebo pro aktivaci odkazu na webové stránce či v e-mailové zprávě. V řádkovém režimu stiskněte **naváděcí kurzorové tlačítko** pro aktivaci menu nebo výběr dané položky.

Pro simulaci kliknutí pravým tlačítkem myši stiskněte a podržte **levé nebo pravé tlačítko pro posun** a současně stiskněte příslušné **naváděcí kurzorové tlačítko**.

Můžete také použít kurzorová naváděcí tlačítka pro výběr textu v dokumentech. K výběru stiskněte a držte **levé tlačítko Shift**, poté stiskněte **naváděcí kurzorové tlačítko** nad textem, kde chcete začít výběr. Uvolněte obě klávesy. Posuňte se tam, kde chcete ukončit výběr, a stiskněte **levé tlačítko Shift** a zároveň **naváděcí kurzorové tlačítko** nad koncem výběru. K pohybu mezi začátkem a koncem výběru můžete použít jakékoliv navigační příkazy dokonce i **navigační kolébková tlačítka**.

Zapínací tlačítko

Zapínací tlačítko zapne nebo vypne přístroj Focus v případě, kdy není připojen pomocí USB kabelu. Stiskněte a podržte jej po dobu 2 vteřin pro zapnutí řádku a stiskněte a podržte po dobu 3,5 vteřin pro vypnutí.

Interní baterie

Braillský řádek Focus Blue je vybaven interní baterií pro bezdrátový (Bluetooth) provoz, která při běžném způsobu práce dokáže řádek napájet přibližně 20 hodin. Pro zjištění stavu baterie během používání řádku stiskněte tlačítko **menu**, zobrazí se stav nabití baterie v procentech. Pro návrat k normálnímu režimu stiskněte **levé výběrové tlačítko**.

V momentě, kdy stav baterie klesne na 20%, 10%, respektive 5%, objeví se hlášení nízkého stavu baterie doporučující, že je čas připojit síťový adaptér. Toto hlášení můžete zrušit stisknutím **naváděcího kurzorového tlačítka**. Když stav baterie klesne pod 10%, body sedm a osm na posledních pěti znacích řádku indikují každý pokles stavu baterie o další procento. Např. když je stav baterie jedno procento, bude na posledním znaku braillského řádku zobrazen bod 8.

Při dobíjení řádku Focus použijte síťový adaptér, jenž byl přiložen k vašemu přístroji. Potřebný čas k nabití braillského řádku pomocí síťového adaptéru je asi 3 hodiny, a to i v případě současného aktivního bezdrátového (Bluetooth) připojení. Pokud nebude baterie zcela vybitá, bude čas nabíjení kratší. Při připojení USB kabelem se řádek Focus zároveň nabíjí, nabíjení ovšem trvá déle než při nabíjení síťovým adaptérem. Při dobíjení Focusu můžete v práci s řádkem pokračovat. Při nabíjení braillského řádku se na pravé straně řádku zobrazují procenta nabití.

Varování: Zařízení neobsahuje žádné součástky, které by mohl opravit uživatel. Při sejmutí krytu hrozí riziko úrazu elektrickým proudem.

Připojení Focusu

Braillský řádek Focus můžete připojit ke svému počítači pomocí rozhraní USB nebo Bluetooth. Při použití USB připojení je řádek napájen pomocí USB kabelu a dobíjí se rovněž interní baterie. Jakmile připojíte kabel USB k počítači, řádek Focus se zapne. Při odpojení USB kabelu se Focus vypne.

Bluetooth je bezdrátová komunikační technologie malého dosahu. Zařízení vybavená Bluetooth připojením mohou mezi sebou komunikovat do vzdálenosti zhruba 10 metrů bez nutnosti fyzického připojení. Při používání Focusu bezdrátově přes Bluetooth se nemusíte starat o žádné kabely a můžete se pohodlně uvelebit na pohovce a používat Focus jako braillský řádek a klávesnici pro přístup k vašemu počítači, umístěném třeba na druhé straně pokoje.

Pro používání Bluetooth připojení musíte navázat spojení s počítačem, který je také vybaven Bluetooth připojením. Většina moderních notebooků a také některé modely stolních počítačů nabízí vestavěnou podporu pro Bluetooth. Nicméně ne všechny počítače jsou touto technologií vybaveny, proto pokud Váš počítač není vestavěným Bluetooth vybaven, budete si muset pro zprovoznění této funkce pořídit externí USB Bluetooth adaptér a nainstalovat do systému odpovídající ovladače. Pro správné nakonfigurování externího Bluetooth na Vašem počítači prostudujte prosím dokumentaci přiloženou k Bluetooth zařízení.

Focus Blue podporuje až pět připojení Bluetooth a jedno připojení pomocí USB kabelu najednou. To znamená, že můžete používat Focus s vaším stolním počítačem a zároveň ho připojit k Vašemu mobilnímu telefonu a tabletu. Více informací o přepínání připojených zařízení najdete v oddíle Přepínání aktivních připojení (strana 8).

Instalace ovladačů řádku Focus

JAWS automaticky nainstaluje potřebné soubory pro řádek Focus Blue během instalace JAWSu. V případě, že chcete řádek používat s jiným odečítačem a ovladač nebude automaticky nainstalován, vyhledejte jej ručně na webu Freedom Scientific.

Nastavení USB připojení

Pro nastavení brailského řádku Focus Blue pro práci s JAWSem pomocí USB kabelu, proveďte následující:

Poznámka: Pokud řádek používáte s jiným odečítačem obrazovky než JAWS, hledejte informace o způsobu připojení v dokumentaci k danému programu, způsob připojení může být odlišný.

1. Připojte brailský řádek Focus k počítači pomocí přiloženého USB kabelu. Windows naleznou řádek a nainstalují odpovídající ovladače.
2. Po nainstalování ovladačů budete muset před používáním řádku Focus Blue ukončit a restartovat program JAWS. Při dalším spuštění JAWS najde řádek automaticky a začne s ním pracovat.

Nastavení Bluetooth připojení

Abyste mohli používat řádek Focus Blue bezdrátově s JAWSem přes Bluetooth, musíte nastavit připojení mezi řádkem Focus a počítačem s Bluetooth.

Pro nastavení Bluetooth připojení mezi řádkem Focus a počítačem provedte následující:

1. Přesvědčte se, že je na počítači s JAWSem aktivováno Bluetooth. Pokud používáte externí USB Bluetooth adaptér, připojte jej a přesvědčte se, že jej počítač správně detekoval.
2. Zapněte Focus. Zobrazí se informace o času a stavu baterie.
3. Na počítači jděte do Ovládacích panelů, do vyhledávacího pole napište „Bluetooth“.
4. Stiskněte **TAB** pro přesun na položku Přidat zařízení Bluetooth a pak stiskněte **ENTER**. Počítač začne vyhledávat Bluetooth zařízení. Po několika vteřinách se objeví seznam všech dostupných zařízení.
5. Použijte **ŠIPKY** pro výběr položky Focus 14 BT nebo Focus 40 BT ze seznamu, a pak stiskněte **ENTER**. Pokud nebyl řádek Focus nalezen, přesvědčte se, že je zapnut a stiskněte tlačítko Hledat znovu.
6. Vyberte volbu Zadat párovací kód zařízení, stiskněte **ENTER** a do editačního pole vepište 0000 a stiskněte Další.

Nyní musíte nastavit JAWS pro používání Bluetooth připojení. Před připojením řádku pomocí Bluetooth není nutné nejdříve připojit řádek pomocí kabelu USB. Pokud jste ještě nenastavili USB připojení řádku Focus, provedte následující:

Poznámka: Pokud řádek používáte s jiným odečítačem obrazovky než JAWS, následující postup může být odlišný.

1. Stiskněte **INSERT+J** pro otevření menu JAWSu.
2. Rozbalte podmenu Nastavení (N) a zvolte Braillové (B) pro vyvolání dialogu Upravit základní braillové nastavení.
3. Stiskem **TAB** se přesuňte na tlačítko Přidat braillový řádek a stiskněte **ENTER**.
4. V seznamu braillových řádků vyberte Focus a stiskněte **MEZERNÍK** pro jeho výběr a stiskněte Další.
5. V editačním rozbalovacím poli pro výběr portu zvolte Bluetooth.
6. Stiskněte Další a ujistěte se, že Focus je vybrán jako výchozí.
7. Stiskněte Dokončit. Budete vyzváni k restartování JAWSu, aby byly změny provedeny. Stiskněte OK pro uzavření této zprávy a potom ještě jednou, aby se uzavřel dialog Upravit základní braillové nastavení.

8. Ukončete a restartujte JAWS a váš Focus Blue bude nyní komunikovat s JAWSem přes Bluetooth.

Pokud používáte řádek Focus připojený pomocí USB kabelu a chcete přepnout na připojení pomocí Bluetooth provedte následující:

1. Stiskněte **INSERT+J** pro otevření menu JAWSu.
2. Rozbalte podmenu Nastavení (**B**) a zvolte Braillové (B) pro vyvolání dialogu Upravit základní braillové nastavení.
3. Zkontrolujte, že je řádek Focus nastaven jako výchozí a stiskněte Upravit nastavení.
4. V editačním rozbalovacím poli pro výběru portu zvolte Bluetooth.
5. Stiskněte Dokončit. Budete vyzváni k restartování JAWSu, aby byly změny provedeny. Stiskněte OK pro uzavření této zprávy a potom ještě jednou, aby se uzavřel dialog Upravit základní braillové nastavení.
6. Ukončete a restartujte JAWS a váš Focus Blue bude nyní komunikovat s JAWSem přes Bluetooth.

Jakmile máte JAWS nastaven pro komunikaci s řádkem Focus pomocí Bluetooth, můžete přepínat tam a zpět mezi připojením pomocí USB a Bluetooth. V Centru nastavení JAWS můžete nastavit volbu „Automaticky detekovat braillové řádky pomocí Bluetooth“ pro automatické rozpoznání Bluetooth připojení a bez potřeby restartovat JAWS.

Pro kontrolu stavu baterie stiskněte tlačítko **menu**, zobrazí se stav dobíjení baterie v procentech. Na znacích 38 a 39 se také zobrazí písmena “BT”, která ukazují, že je připojení pomocí Bluetooth aktivní. Pro návrat k normálnímu režimu stiskněte **levé výběrové tlačítko**.

Párování s mobilním zařízením

Braillský řádek Focus Blue můžete připojit pomocí Bluetooth také k mobilním zařízením, které běží na systému iOS od Applu nebo Android od Googlu. Pokyny pro spárování Focusu s iOS nebo Androidem, stejně jako užitečné příkazy naleznete na doprovodném CD nebo na webových stránkách Freedom Scientific.

Poznámka: Podpora řádku Focus je zajištěna pro zařízení s iOS 11 a vyšším.

Pokud zahajujete párování s dalším zařízením, ujistěte se, že je řádek zapnut a není připojen USB kabelem. Jakmile bude spárován, můžete připojit kabel a přepnout mezi aktivními připojeními tak, jak je popsáno v další sekci nebo Menu připojení (popsáno dále v manuálu).

Přepínání aktivních připojení

Pokud používáte řádek s více aktivními připojeními, stiskněte tlačítko **menu** společně s jedním z **bodů 1 až 5** pro přepnutí Bluetooth připojení nebo **bod 8** k přepnutí na připojení kabelem. Například pokud máte připojený svůj řádek ke svému iPhonu, ale právě používáte řádek se svým počítačem, stiskněte tlačítko **menu + BOD 1** k přepnutí na Bluetooth připojení k telefonu. Po dokončení potřebné práce se pomocí stisku tlačítka **menu + BOD 8** vrátíte zpět k připojení k počítači.

Z aktivního připojení můžete také pomocí tlačítka **menu** zobrazit stavovou zprávu a poté stisknout **BODY 1-2-3** k procházení mezi připojenými zařízeními. Pokud je stavová zpráva zobrazena i po přepnutí připojení, odemkněte své zařízení a řádek se připojí.

Používání řádku společně s JAWS

Následující sekce krátce popisuje vlastnosti programu JAWS, které jsou dostupné při připojení řádku k počítači. Pokud se rozhodnete používat jiný odečítač obrazovky nebo pokud používáte řádek s mobilním zařízením a chcete znát jeho možnosti, podívejte se do dokumentace k vašemu softwaru.

BrailleIn

Funkce BrailleIn umožňuje používat klávesnici ve stylu oboustranného Pichtova psacího stroje na vašem řádku k ovládní vašeho počítače. S pomocí klávesnice a dalších ovládacích prvků řádku umožňuje zadat všechny klávesové zkratky Windows i JAWS, které lze zadat pomocí standardní QWERTY klávesnice. Navíc můžete pomocí braillové klávesnice vkládat běžný text. Další informace k BrailleIn najdete v nápovědě JAWSu.

Studijní režim

Studijní režim je cvičební pomůcka pro výuku a nácvik bodového písma. Je-li Studijní režim zapnut, oznámí JAWS po stisknutí **naváděcího kurzorového tlačítka** přímo nad znakem aktuální braillový znak. Když stisknete **naváděcí kurzorové tlačítko** spolu s pravým nebo levým **výběrovým tlačítkem**, přečte a přehláskuje JAWS aktuální braillové slovo. Pro zapnutí Studijního režimu, proveďte následující:

1. Ujistěte se, že je řádek Focus připojen k vašemu počítači pomocí USB nebo Bluetooth.
2. Stiskněte **INSERT+V** pro otevření dialogu Rychlá nastavení.
3. Začněte psát slovo „studijní“ dokud se neobjeví Studijní režim a potom použijte **ŠIPKU DOLŮ** pro pohyb ve výsledcích vyhledávání, potřebnou volbu vyberte **MEZERNÍKEM** a stiskněte OK pro ukončení dialogu Rychlá nastavení. Studijní režim zůstane zapnutý do chvíle, než bude vypnut nebo dokud se nerestartuje aplikace JAWS.

Následující příkazy jsou dostupné i v případě vypnutého Studijního režimu:

- Stiskněte **levé** nebo **pravé tlačítko volby navigačního režimu a naváděcí kurzorové tlačítko**, aby JAWS oznámil braillový znak nebo
- Stiskněte **levé** nebo **pravé výběrové tlačítko a naváděcí kurzorové tlačítko**, aby JAWS oznámil a přehláskoval slovo.

To je užitečné ve chvíli, když si potřebujete rychle znak připomenout, ale nechce se vám provést všechny kroky pro zapnutí Studijního režimu, jak je popsáno výše.

Poznámka: JAWS se po oznámení braillového znaku nebo slova vrátí do normálního režimu.

Umístění informací na řádku

Můžete upřesnit, zda se stavové znaky mají nacházet na levém nebo pravém konci řádku nebo můžete zvolit, aby se nezobrazovaly vůbec. Ve výchozím nastavení jsou stavové znaky umístěny na levém konci řádku.

Pro nastavení umístění stavových informací proveďte následující:

1. Stiskněte **INSERT+F2** a vyberte **Centrum nastavení**
2. Aby se změna projevila ve všech aplikacích, stiskněte **CTRL+SHIFT+D** k načtení výchozího nastavení JAWS. K nastavení změn jen na konkrétní aplikaci ji zvolte ze stromového seznamu.
3. Ve vyhledávacím poli napište „umístění informací na řádku“ bez uvozovek.
4. Stiskněte **ŠIPKU DOLŮ** k přesunu na položku umístění informací na řádku ve výsledcích vyhledávání.
5. Opakovaným stiskem **MEZERNÍKu** vyberte požadované umístění informací a poté vyberte OK pro opuštění Centra nastavení

Volitelná tuhost braillových bodů

Nastavte na řádku Focus tuhost braillových bodů. K dispozici je pět stupňů tuhosti. Přizpůsobte si ji na úroveň, která nejvíce vyhovuje citlivosti vašich prstů.

Pro nastavení tuhosti bodů proveďte následující:

1. Stiskněte **INSERT+F2** a vyberte **Centrum nastavení**
2. Aby se změna projevila ve všech aplikacích, stiskněte **CTRL+SHIFT+D** k načtení výchozího nastavení JAWS. K nastavení změn jen na konkrétní aplikaci ji zvolte ze stromového seznamu.
3. Ve vyhledávacím poli napište „tuhost bodů“ bez uvozovek.
4. Stiskněte **ŠIPKU DOLŮ** k přesunu na položku tuhost bodů ve výsledcích vyhledávání.
5. Opakovaným stiskem **MEZERNÍKu** vyberte požadovanou tuhost bodů a poté vyberte OK pro opuštění Centra nastavení

Zamčení braillové klávesnice

Pokud máte řádek položený před klávesnicí počítače, můžete zamknout braillovou klávesnici na vrchu řádku, abyste předešli náhodnému stisknutí a zadání nechtěného textu nebo příkazu. Můžete také zamknout další ovládací prvky, takže zůstane dostupné jen základní ovládání.

K zamčení klávesnice řádku stiskněte tlačítko **MENU** pro zobrazení stavové informace a poté stiskněte zároveň **naváděcí kurzorové tlačítko** a **levý přepínač navigačního režimu**. K indikaci, že je klávesnice zamknutá se zobrazí body 2-3-4-6-7-8 a 1-3-5-6-7-8 na pravém konci řádku, těsně před informací o druhu připojení. Stiskněte **levé výběrové tlačítko** pro návrat k normálnímu režimu. Pokud je klávesnice zamčena, klávesy **bodů 1 až 8** a **mezerník** nebudou fungovat.

K odemčení klávesnice stiskněte **zapínací tlačítko** pro zobrazení stavové informace a poté stiskněte zároveň **naváděcí kurzorové tlačítko** a **pravý přepínač navigačního režimu**. Stiskněte **levé výběrové tlačítko** pro návrat do normálního režimu. Nyní můžete znovu psát pomocí braillové klávesnice řádku Focus.

K zamčení všech ovládacích prvků mimo **tlačítek pro posun**, **kolébkových tlačítek** a **naváděcích kurzorových tlačítek** stiskněte **zapínací tlačítko** pro zobrazení stavové informace a poté stiskněte zároveň tlačítko **menu** a **levý přepínač navigačního režimu**. Stiskněte kterékoliv **kolébkové tlačítko** pro návrat do normálního režimu.

K odemčení všech ovládacích prvků stiskněte **zapínací tlačítko** pro zobrazení stavové informace a poté stiskněte zároveň tlačítko **menu** a **pravý přepínač navigačního režimu**. Stiskněte **levé výběrové tlačítko** pro návrat do normálního režimu.

Menu braillového řádku

Pokud máte na braillovém řádku Focus zobrazeny stavové informace a stisknete tlačítko Menu, aktivujete menu, ve kterém můžete měnit různá nastavení řádku Focus Blue. Jednotlivé položky menu jsou popsány níže v této kapitole.

Po vyvolání menu se nejdříve objeví Bluetooth ID řádku. Pohyb v menu probíhá stiskem pravého nebo levého **kolébkového tlačítka** nebo **BODŮ 4-5 + mezerník** a **BODŮ 1-2 + mezerník**. Pro vstup do jednotlivých částí menu stiskněte **pravé tlačítko Shift** nebo **BOD 8**. Pro pohyb mezi volbami jednotlivých částí menu použijte **kolébková tlačítka**. Pro výběr položky a výstup z podmenu, stiskněte **BOD 8** nebo **pravé výběrové tlačítka**. Opětovným stisknutím **pravého výběrového tlačítka** opustíte menu s uložením změn. Pro výstup z menu bez uložení změn stiskněte **BODY 1-3-5-6 + mezerník** nebo **levé výběrové tlačítka**.

Bluetooth ID

Tato volba zobrazuje Bluetooth ID používané řádkem Focus Blue k vlastní identifikaci při spárování řádku s počítačem nebo mobilním telefonem. Každý řádek Focus má svoje unikátní Bluetooth ID. To je užitečné v případě, že budete párovat Focus s počítačem v prostředí, kde jsou jiné řádky Focus Blue se zapnutým Bluetooth a chcete si být jistí, že spárujete ten správný řádek.

Opakování

Tato volba ovlivňuje, jak rychle kolébkové klávesy opakují pokyn při podržení dolů, například když chcete rychle listovat položkami v seznamu. Nastavení jsou čtyři – **vypnuto**, **1 (pomalu)**, **2 (středně)** a **3 (rychle)**. Při **vypnutém** opakování se zobrazí hláška „vyp“. Číslice jedna značí **pomalu**, číslice dva **středně rychle** a číslice tři značí **rychle**.

Ve výchozím stavu je nastaveno na hodnotu 1 - **pomalu**.

Režim spánku

Tato volba menu vám umožní určit dobu, po kterou řádek Focus čeká, než přejde do režimu spánku. Dostupné volby jsou 5, 15, 30 nebo 45 minut nečinnosti. 5 minut je označeno body 2-6, 15 minut je označeno bodem 2 a body 2-6, 30 minut je označeno body 2-5 a body 3-5-6, 45 minut je označeno body 2-5-6 a body 2-6.

Hodiny

Tato volba menu vám umožní nastavit čas, který je zobrazen ve stavové zprávě.

K nastavení času udělejte následující:

1. Stiskněte tlačítka **MENU** pro vstup do nastavení řádku.

2. Stiskem **BODŮ 4-5 + mezerník** nebo pomocí **kolébkových tlačítek** přejděte k nastavení hodin a stiskněte **BOD 8** nebo **pravé tlačítko Shift** pro vstup do nastavení hodin.
3. Po vstupu do nastavení bude aktivní nastavení hodin. Použijte **kolébkové tlačítko** pro nastavení hodiny.
4. Stiskněte **BODY 4-5 + mezerník** nebo **pravé tlačítko pro posun** k výběru minut a následně použijte **kolébkové tlačítko** pro změnu minut.
5. Stiskněte **BODY 4-5 + mezerník** nebo **pravé tlačítko pro posun** k výběru nastavení vteřin a následně použijte **kolébkové tlačítko** pro zapnutí či vypnutí zobrazování vteřin. Pokud jsou vteřiny povoleny zobrazí se na konci času ve stavové zprávě.
6. Stiskněte **BODY 4-5 + mezerník** nebo **pravé tlačítko pro posun** k výběru nastavení formátu času a použijte **kolébkové tlačítko** k přepnutí mezi AM, PM nebo 24hodinovým formátem. 24hodinový formát je symbolizován číslem 24 (body 1-2 a 1-4-5).
7. Stiskněte **BOD 8** nebo **pravé výběrové tlačítko** k uložení změn a návrat do menu. Pro opuštění nastavení bez uložení zmáčkněte **BODY 1-3-5-6 + mezerník** nebo **levé výběrové tlačítko**.
8. Stiskněte **BODY 1-3-5-6 + mezerník** nebo **levé výběrové tlačítko** pro opuštění nastavení řádku.

Kalendář

Nastavení kalendáře umožňuje nastavit datum, které může být zobrazeno kdykoliv současným stisknutím tlačítka **menu a písmena D (BODY 1-4-5)**. Pro návrat k normálnímu režimu stiskněte **naváděcí kurzorové tlačítko**.

K nastavení data udělejte následující:

1. Stiskněte tlačítko **menu** pro vstup do nastavení řádku.
2. Stiskněte **BODY 4-5 + mezerník** nebo **kolébkové tlačítko** pro přesun k položce **kalendář** a stiskněte **BOD 8** nebo **pravé tlačítko Shift**.
3. Po otevření nastavení kalendáře bude vybrána hodnota **den**. Použijte **kolébkové tlačítko** pro nastavení dne.
4. Stiskněte **BODY 4-5 + mezerník** nebo **pravé tlačítko pro posun** k přechodu na hodnotu měsíc a poté použijte **kolébkové tlačítko** k nastavení měsíce.

5. Stiskněte **BODY 4-5 + mezerník** nebo **pravé tlačítko pro posun** k přechodu na hodnotu roku a poté použijte **kolébkové tlačítko** k nastavení roku.
6. Stiskněte body **BODY 4-5 + mezerník** nebo **pravé tlačítko pro posun** k přechodu na nastavení formátu data a poté použijte **kolébkové tlačítko** k nastavení formátu zobrazení data na „RRRR/MM/DD“, „MM/DD/RRRR“ nebo „DD/MM/RRRR“.
7. Stiskněte **BOD 8** nebo **pravé výběrové tlačítko** pro uložení změn a zavření podmenu kalendáře. Pro zavření bez uložení změn stiskněte **BODY 1-3-5-6 + mezerník** nebo **levé výběrové tlačítko**.
8. Stiskněte **BODY 1-3-5-6 + mezerník** nebo **levé výběrové tlačítko** pro opuštění nastavení řádku.

Tuhost bodů

Toto podmenu umožňuje nastavit tuhost braillových bodů při zobrazování stavových informací řádku, posun v menu nebo vnitřních zpráv. K výběru je pět úrovní tuhosti: 0 procent, 25 procent, 50 procent, 75 procent a 100 procent. Použijte **kolébkové tlačítko** k výběru tuhosti a poté stiskněte **BOD 8** nebo **pravé výběrové tlačítko**. Nová tuhost bodů bude okamžitě nastavena. Pro zavření podmenu bez uložení změn stiskněte **BODY 1-3-5-6 + mezerník** nebo **levé výběrové tlačítko**.

Poznámka: Tuhost bodů lze nastavit také pomocí odečítače obrazovky. Nastavení tuhosti bodů pomocí odečítače zůstává v platnosti i po odpojení řádku od počítače. Pokud není řádek připojen USB kabelem nebo Bluetooth, můžete nastavit tuhost bodů výše uvedeným způsobem přes menu nastavení řádku.

Připojení

Při vstupu do tohoto menu se zobrazí seznam aktivních připojení. K indikaci aktivního připojení, které je aktuálně používáno, se zobrazí body 7 a 8 pod jménem připojení. Použijte **kolébková tlačítka** pro nalezení připojení, které chcete použít a stiskněte **BOD 8** nebo **pravé výběrové tlačítko** pro jeho výběr. Například pokud je řádek připojen přes USB k počítači, kde běží JAWS a vy dostanete textovou zprávu na váš iPhone, kterou si chcete přečíst a odpovědět na ni pomocí braillového řádku, můžete přepnout na Bluetooth připojení k vašemu telefonu, odepsat na všechny zprávy a poté se vrátit zpět k připojení vašeho počítače.

Poznámka: Zařízení Android a iOS musí být nejprve zamknuta při změně připojení z USB na Bluetooth. Jakmile je řádek přepnut na Bluetooth, odemkněte své zařízení a tím se k němu zařízení připojí a bude fungovat jako obvykle. Jakmile je spojení vytvořeno, můžete přepínat mezi připojenými zařízeními bez počátečního zamknutí a odemknutí zařízení.

Pro odstranění určitého připojení se na něj nejprve přesuňte pomocí **kolébkového tlačítka** a následně stiskněte **levé tlačítko Shift + písmeno D (BODY 1-4-5)** nebo **levé tlačítko Shift a pravé výběrové tlačítko**. Po zobrazení dialogového okna stiskněte **písmeno A (BOD 1)** nebo **pravé výběrové tlačítko** pro potvrzení odstranění, případně stiskněte **písmeno N (BODY 1-3-4-5)** nebo **levé výběrové tlačítko** pro zrušení odstranění.

K vymazání všech připojení v seznamu použijte kolébkové tlačítko k přechodu na volbu „Smazat vše“ a stiskněte **BOD 8** nebo **pravé výběrové tlačítko**. Po zobrazení dialogového okna stiskněte **písmeno A (BOD 1)** nebo **pravé výběrové tlačítko** pro potvrzení odstranění, případně stiskněte **písmeno N (BODY 1-3-4-5)** nebo **levé výběrové tlačítko** pro zrušení odstranění.

Poznámka: Pokud smažete párování pro právě aktivní připojení, které se používá, musíte pro dokončení celé akce odstranění připojení řádek vypnout a znovu zapnout.

Požadovat PIN

Pokud tuto funkci zapnete, budete při připojení k dalšímu zařízení pomocí Bluetooth vyzváni k zadání PINu. PIN pro Focus je 0000. Ve výchozím stavu je tato možnost vypnutá.

Jazyk

Toto podmenu vám umožní výběr jazyka, který bude používán pro zobrazení stavové informace, v menu řádku a při práci ve Scratchpadu. Použijte **kolébkové tlačítko** pro výběr jazyka a poté stiskněte **BOD 8** nebo **pravé výběrové tlačítko** pro potvrzení změn. Pro návrat zpět do hlavního menu bez uložení změn stiskněte **písmeno Z + mezerník (BODY 1-3-5-6 + mezerník)** nebo **levé výběrové tlačítko**.

Čas upozornění

Upozornění jsou krátké informační zprávy, které se na řádku zobrazují pouze na několik sekund, například při potvrzování uložení nebo odstranění souboru. Upozornění po chvíli samo zmizí ale můžete jej kdykoliv potlačit stiskem libovolného **naváděcího kurzorového tlačítka**. Pokud potřebujete více času pro přečtení, stiskněte libovolné **tlačítko pro posun** pro delší zobrazení.

Ve výchozím nastavení se upozornění zobrazují na 3 sekundy. Pro změnu proveďte následující:

- Pokud jste ve Scratchpadu, zavřete jej pomocí podržení tlačítka **menu** a stisknu **N (BODY 1-3-4-5)**.
- Stiskněte tlačítko **menu** pro vstup do nastavení.
- Pomocí kolébkových tlačítek vyberte položku **Čas upozornění** a stiskněte **BOD 8**.
- **kolébkovými tlačítky** zvolte čas (od jedné do dvaceti) a znovu stiskněte **BOD 8**.

Jednoruční režim

Jednoruční režim umožňuje uživatelům, kteří nemohou psát oběma rukama, používat braillovský řádek Focus. Pro jeho zapnutí nebo vypnutí použijte stejnojmennou položku v nastavení nebo stiskněte **levý Shift + BODY 1-2-3-7** nebo **pravý Shift + BODY 4-5-6-8**. Jednoruční režim funguje s funkcemi Focusů jako je Scratchpad nebo při používání Focusu k ovládání počítače nebo telefonu.

V jednoručním režimu zadávejte příkazy nebo braillovské kombinace klávesu po klávese nebo po tolika klávesách, jak můžete, pro dokončení znaku nebo příkazu stiskněte **mezerník**. Například samostatným stiskem **BODŮ 1-2-3-5** a stiskem **mezerníku** napíšete písmeno **R**. Pokud chcete zadat znak mezery stiskněte **mezerník** dvakrát.

Pokud potřebujete napsat kombinaci kláves s **mezerníkem**, stiskněte **mezerník**, poté stiskněte ostatní klávesy a znovu stiskněte **mezerník**. Například pro přechod na začátek souboru stisknete **mezerník**, poté **BODY 1-2-3**, a znovu **mezerník**.

Scratchpad

Tato možnost v menu spustí Scratchpad, který vám umožní zapisovat si poznámky anebo číst textové soubory. Scratchpad může být také kdykoliv spuštěn pomocí zkratky **menu + N (BODY 1-3-4-5)**. V následující sekci naleznete více informací ohledně této funkce.

Nápověda pro Scratchpad

Funkce Scratchpad braillských řádků Focus vám umožňuje vytvářet poznámky a ukládat je na vloženou Micro SD kartu. Můžete si tak například rychle zapsat krátkou informaci jako telefonní číslo nebo e-mailovou adresu, i když zrovna nemáte přístup k počítači nebo mobilnímu zařízení. Ve Scratchpadu lze také otevírat a číst soubory v prostém textu (s příponou .TXT) a soubory BRF zformátované pro čtení v Braillově písmu.

Scratchpad nabízí nejzákladnější funkce pro práci se soubory a pro editaci textu včetně funkcí Vymout, Kopírovat a Vložit. Pro používání Scratchpadu není třeba aktivní USB nebo Bluetooth připojení braillského řádku. Poznámky se zapisují pomocí obouruční braillské klávesnice řádku Focus. Když je braillský řádek Focus připojen k počítači nebo jinému zařízení, můžete obsah souboru, který jste vytvořili, exportovat do editačního pole právě otevřené aplikace.

Poznámka: Slot pro Micro SD kartu je umístěn na levé straně braillského řádku přímo před zapínacím tlačítkem.

K této nápovědě se kdykoli dostanete stiskem kláves **pravý Shift + H (BODY 1-2-5)**. Pro zavření nápovědy a návrat k právě otevřenému souboru stiskněte **Z + mezerník (BODY 1-3-5-6 + mezerník)**.

Spuštění Scratchpadu

Pro spuštění Scratchpadu stiskněte a držte tlačítko **menu** a potom stiskněte písmeno **N (BODY 1-3-4-5)**. Bude otevřen nový soubor, do něhož můžete ihned psát. Scratchpad rovněž můžete spustit výběrem položky z hlavního menu braillského řádku. Stiskem **menu + B (BODY 1-2)** přesunete Scratchpad na pozadí, aniž by byl ukončen, a obnovíte aktivní připojení přes USB či Bluetooth nebo zobrazíte stavovou zprávu Focusu. Opětovným stiskem **menu + N (BODY 1-3-4-5)** se přepnete zpět do souboru, který je ve Scratchpadu právě otevřený.

Když ve Scratchpadu stisknete tlačítko **menu**, otevřete nabídku obsahující několik položek, popsanych v následujících kapitolách. Po položkách menu se můžete pohybovat **kolébkovými tlačítky** nebo klávesami **BOD 1 + mezerník** a **BOD 4 + mezerník**. Položku menu můžete aktivovat nebo rozbalit její podmenu stiskem **BODU 8** či **naváděcího kurzorového tlačítka**. Pro přechod na začátek nebo konec menu stiskněte **BODY 1-2-3 + mezerník** nebo **BODY 4-5-6 + mezerník**. Stiskem **pravého výběrového tlačítka** menu zavřete a vrátíte se do aktuálního souboru. Většina položek menu také obsahuje klávesové zkratky, které jsou popsány v následujících kapitolách.

Pro ukončení Scratchpadu stiskněte **pravý Shift + X (BODY 1-3-4-6)**.

Vytvoření nového souboru

Kdykoli otevřete Scratchpad, automaticky je vytvořen nový soubor. Pokud je potřeba, můžete také nový prázdný soubor vytvořit stiskem kláves **pravý Shift + N (BODY 1-3-4-5)**; alternativně můžete stisknout tlačítko **menu**, zvolit položku **Soubor** a dále položku **Nový**. Jestliže původně otevřený soubor nebyl uložen, budete na uložení své práce dotázáni. Chcete-li soubor uložit, stiskněte **A (BOD 1)**, nebo stiskněte **N (BODY 1-3-4-5)** pro zrušení úprav bez uložení.

Uložení souboru

Ukládáte-li soubor poprvé, stiskněte klávesy **pravý Shift + A (BOD 1)**; alternativně můžete stisknout tlačítko **menu**, zvolit položku **Soubor** a dále položku **Uložit jako**.

Nejprve budete dotázáni, zda chcete soubor uložit ve formátu TXT. Pro uložení ve formátu TXT stiskněte **A (BOD 1)** a pro uložení v interním formátu s příponou FNZ stiskněte **N (BODY 1-3-4-5)**. Zadejte název souboru, a poté stiskněte **BOD 8**.

Soubory uložené jako TXT lze otevírat a upravovat v počítači pomocí jakéhokoli textového editoru (např. Poznámkového bloku ve Windows). Soubory FNZ lze číst a upravovat pouze ve Scratchpadu, nicméně jejich obsah lze přes aktivní připojení pomocí Bluetooth či USB exportovat do jakéhokoli otevřeného textového editoru.

Poznámka: Soubory FNZ mají velikostní limit přibližně 2 MB.

Pokud soubor, se kterým pracujete, byl už dříve pojmenován, stiskněte pro uložení naposledy provedených změn **pravý Shift + S (BODY 2-3-4)**; alternativně můžete stisknout tlačítko **menu**, zvolit položku **Soubor** a dále položku **Uložit**.

Soubory vytvořené ve Scratchpadu jsou automaticky ukládány na Micro SD kartu do složky Poznámky („Notes“).

Přenášení braillových knih a textových souborů

Scratchpad vám umožňuje přímo na braillovém řádku Focus otevírat a číst soubory zformátované pro čtení v Braillově písmu s příponou BRF, které mohou pocházet z různých služeb jako např. BARD či National Braille Press. Můžete také otevírat a číst soubory prostého textu s příponou TXT nebo též kopírovat textové soubory vytvořené ve Scratchpadu do počítače.

Poznámka: Aby bylo možné soubory TXT správně otevřít ve Scratchpadu, musí být uloženy ve formátu UTF-8. Většina textových editorů (včetně Poznámkového bloku ve Windows) nabízí možnost ukládání v tomto formátu.

Pro nastavení brailského řádku Focus tak, abyste mohli kopírovat soubory na Micro SD kartu a z karty se nejprve ujistěte, že je Focus vypnutý, a poté jej zapněte a současně držte stisknuté **levé tlačítko pro posun**. Pomocí dodaného USB kabelu připojte Focus k počítači. Brailský řádek bude detekován jako vyměnitelný USB disk.

Poznámka: Používáte-li Focus přes USB s JAWS nebo jiným odečítačem, doporučujeme, abyste si zapnuli hlasový výstup nebo připojili Focus přes Bluetooth, protože ve chvíli, kdy je Focus používán v režimu úložiště, nefunguje brailský výstup přes USB. V tomto režimu též nebudete moci používat Scratchpad.

Pro přenos souborů BRF a TXT na Micro SD kartu postupujte takto:

4. Na počítači otevřete složku obsahující soubory, jež chcete kopírovat, označte požadované soubory, a poté stiskněte **CTRL + C**.
5. Přejděte na vyměnitelný USB disk, abyste zobrazili obsah Micro SD karty.
6. Přejděte do složky FSI, Focus5, Scratchpad, a dále do složky, do níž chcete soubory umístit, a stiskněte klávesy **CTRL + V**. Doporučujeme ukládat soubory BRF a TXT, které nebudete potřebovat upravovat, do složky Knihy („Books“) a menší soubory TXT, jež jsou určeny k úpravám, do složky Poznámky („Notes“).

Pro přenos souborů TXT vytvořených ve Scratchpadu postupujte takto:

1. Na počítači přejděte k vyměnitelnému USB disku představujícímu Micro SD kartu a otevřete jej.
2. Přejděte do složky FSI, Focus5, Scratchpad, Poznámky, označte požadované soubory, a poté stiskněte **CTRL + C**.
3. Na počítači přejděte do složky, kam chcete soubory umístit, a stiskněte **CTRL + V**. K těmto souborům potom můžete přistupovat pomocí Poznámkového bloku a dalších textových editorů.

Jakmile je přenos souborů dokončen, přejděte na počítači na vyměnitelný USB disk, stiskněte **klávesu kontextového menu**, a v něm zvolte položku **Vysunout**.

Focus vypněte a znovu zapněte. Znovu budete moci používat Scratchpad a také bude možný brailský výstup z odečítače přes USB.

Otevření souboru

Pro otevření uloženého souboru stiskněte **pravý Shift + O (BODY 1-3-5)**; alternativně můžete stisknout tlačítko **menu**, zvolit položku **Soubor** a dále položku **Otevřít**.

Pomocí **kolébkových tlačítek** nebo **BOD 1 + mezerník** či **BOD 4 + mezerník** poté přejděte na složku, v níž je požadovaný soubor, a stiskněte **BOD 8**. Jakmile je složka otevřena, vyberte stejným způsobem ze seznamu požadovaný soubor a stiskněte opět **BOD 8**. Soubor se otevře a kurzor se vrátí na pozici, na které byl, když jste tento soubor naposledy zavírali.

Pokud jste v seznamu souborů, stiskem **BODY 1-2-3 + mezerník** nebo **BODY 4-5-6 + mezerník** můžete přejít na začátek či konec seznamu. Napsáním jednoho či více písmen potom můžete rychle přejít na konkrétní soubor s daným názvem.

Mějte na paměti, že soubory vytvořené ve Scratchpadu se vždy ukládají do složky Poznámky („Notes“).

Poznámka: Soubory BRF se vždy otvírají jen pro čtení. Do těchto souborů nebudete moci zapisovat text.

Čtení souboru

Pro procházení a čtení otevřeného souboru můžete používat následující příkazy:

- Přejít na další řádek: **BOD 4 + mezerník** nebo **dolní část kolébkového tlačítka**.
- Přejít na předchozí řádek: **BOD 1 + mezerník** nebo **horní část kolébkového tlačítka**.
- Přejít na další slovo: **BOD 5 + mezerník**.
- Přejít na předchozí slovo: **BOD 2 + mezerník**.
- Přejít na další znak: **BOD 6 + mezerník**.
- Přejít na předchozí znak: **BOD 3 + mezerník**.
- Přejít na začátek textu: **L + mezerník (BODY 1-2-3 + mezerník)**.
- Přejít na konec textu: **BODY 4-5-6 + mezerník**.
- Backspace (smazat předchozí znak): **BOD 7**.
- Enter (začít nový řádek): **BOD 8**.
- Zobrazit název právě otevřeného souboru: **levý Shift + T (BODY 2-3-4-5)**.

- Zobrazit číslo aktuální stránky a celkový počet stránek v souboru: **pravý Shift + P (BODY 1-2-3-4)**.

Poznámka: Číslování stran je dostupné pouze v souborech, do kterých byly při zpracování vloženy speciální znaky, indikující konce stránek.

navigační kolébky na obou koncích displeje vám umožňují pohybovat se po řádcích či odstavcích nebo se v textu posouvat dopředu či dozadu. Pro přepínání mezi režimy pohybu tiskněte **tlačítka režimu navigace** nad **navigačními kolébkami**.

Pro pohyb v souboru můžete rovněž použít **tlačítka pro posun** na přední straně brailského řádku.

Poznámka: Při pohybu po odstavcích Scratchpad vyhledává prázdné řádky mezi bloky textu. Budete-li číst dokument, ve které jsou odstavce vyznačeny jiným způsobem, nemusí navigace po odstavcích ve Scratchpadu fungovat.

Přepínání mezi dvěma posledními soubory

Stiskem **BODY 2-4-6 + mezerník** otevřete předchozí dokument, který byl jako poslední otevřený před souborem aktuálním – například pokud se chcete rychle přepínat mezi čtenou knihou a vlastním souborem, do kterého si zapisujete poznámky z četby.

Smazání souboru

Pro smazání souboru stiskněte tlačítko **menu**, zvolte položku **Soubor**, a dále položku **Smazat**. Pomocí **kolébkových tlačítek** nebo **BOD 1 + mezerník** či **BOD 4 + mezerník** poté přejděte na složku, v níž je požadovaný soubor, a stiskněte **BOD 8**. Jakmile je složka otevřena, vyberte stejným způsobem ze seznamu požadovaný soubor a stiskněte opět **BOD 8**. Nyní budete požádáni o potvrzení smazání – pro smazání souboru stiskněte **A (BOD 1)**, pro zrušení stiskněte **N (BODY 1-3-4-5)**.

Stejně jako při otevírání, pokud jste v seznamu souborů, stiskem **BODY 1-2-3 + mezerník** nebo **BODY 4-5-6 + mezerník** můžete přejít na začátek či konec seznamu. Napsáním jednoho či více písmen potom můžete rychle přejít na konkrétní soubor s daným názvem.

Editace textu

Scratchpad nabízí několik základních funkcí pro editaci textu, včetně výběru textu a jeho vynětí, kopírování, vkládání a mazání.

Poznámka: Editace textu je dostupná jen pro soubory, které byly vytvořeny přímo ve Scratchpadu, nebo pro soubory TXT přenesené z počítače do složky Poznámky („Notes“). Tyto funkce nejsou k dispozici pro soubory BRF.

Pro výběr bloku textu umístěte kurzor na místo, odkud chcete začít text vybírat, a stiskněte **levý Shift + M (BODY 1-3-4)**. Tak vytvoříte na daném místě značku. Poté přesuňte kurzor na místo, kde chcete výběr ukončit, a stiskněte **levý Shift + S (BODY 2-3-4)**. Tím se vybere text mezi značkou a aktuální pozicí kurzoru. Vybraný text je označen body 7 a 8 pod každým znakem vybraného bloku. Jakmile je text vybrán, můžete s ním provést jednu z následujících akcí:

- Zkopírovat do schránky: **levý Shift + C (BODY 1-4)**.
- Vymout do schránky: **levý Shift + X (BODY 1-3-4-6)**.
- Smazat: **levý Shift + D (BODY 1-4-5)**.

Pro vložení textu ze schránky do právě otevřeného souboru stiskněte **levý Shift + V (BODY 1-2-3-6)**. Do souboru můžete také vložit aktuální čas a datum. Pro vložení času či data stiskněte tlačítko **menu**, zvolte **Úpravy** a dále zvolte **Vložit čas** nebo **Vložit datum**.

Značkou pro vymezení začátku bloku si rovněž můžete v textu vyznačit určité místo, abyste se k němu mohli později rychle vrátit. Když si v textu pomocí kláves **levý Shift + M (BODY 1-3-4)** vytvoříte značku, můžete v textu přejít jinam, a potom se na označené místo vrátíte klávesami **levý Shift + G (BODY 1-2-4-5)**. Postup funguje i pro soubory otevřené pouze pro čtení. Při uzavření souboru není pozice značky ukládána, ukládá se vždy pouze pozice kurzoru.

Hledání textu

V otevřeném souboru můžete rychle přejít na určité slovo nebo slovní spojení. Pro vyhledání textu stiskněte **pravý Shift + F (BODY 1-2-4)**; alternativně můžete stisknout tlačítko **menu**, zvolit položku **Úpravy** a dále položku **Najít**. Zadejte text, který chcete najít, a potom spusťte hledání stiskem **BOD 8**.

Pro nalezení dalšího výskytu hledaného textu stiskněte **pravý Shift + BOD 4**; alternativně můžete stisknout tlačítko **menu**, zvolit položku **Úpravy** a dále položku **Najít další**.

Pro nalezení předchozího výskytu hledaného textu stiskněte **mezerník + pravý Shift + BOD 8**; alternativně můžete stisknout tlačítko **menu**, zvolit položku **Úpravy** a dále položku **Najít přechozí**.

Pokročilá nastavení

Scratchpad nabízí několik volitelných nastavení, která vám mohou usnadnit práci. Pro vstup do nastavení stiskněte tlačítko **menu** a zvolte položku **Pokročilé**. Nastavení aktuální položky přepnete klávesou **mezerník**. Stiskem **pravého výběrového tlačítka** se vrátíte do hlavního menu, dalším stiskem **pravého výběrového tlačítka** se vrátíte zpět do souboru.

K dispozici jsou následující nastavení:

- **Dělení slov** – Pokud je zapnuto, Scratchpad nebude rozdělovat slova, která by se již na řádek nevešla celá, a místo toho zobrazí slovo jako celek po posunutí řádku.
- **Protisměrný posun** – Tuto možnost zapněte, chcete-li používat **pravé tlačítko pro posun** k posouvání zpět a **levé tlačítko pro posun** k posouvání vpřed v rámci textu.
- **Skrýt kurzor** – Pokud je zapnuto, kurzor znázorňovaný body 7 a 8 se nebude zobrazovat. Stisknete-li při vypnutém zobrazování kurzoru **naváděcí kurzorové tlačítko**, kurzor na daném místě krátce blikne.
- **Skrýt body 7 a 8** – Body 7 a 8 primárně slouží k indikaci velkých písmen a číslic a jsou též součástí zobrazení různých speciálních znaků. Skrytí těchto bodů může usnadnit čtení textů, u kterých informace indikované body 7 a 8 nejsou zásadní.

Ve výchozím nastavení jsou všechny volitelné možnosti vypnuty.

Exportování souboru

Je-li aktivní spojení Focusu a počítače nebo jiného zařízení prostřednictvím USB či Bluetooth, můžete obsah právě otevřeného souboru exportovat do editačního pole v aktuální aplikaci v počítači. Můžete například exportovat poznámky, které jste napsali, do Microsoft Wordu, kde máte k dispozici pokročilejší možnosti editace.

Jsou-li vaše poznámky ve zkratkovisu, musíte mít spuštěný odečítač, který podporuje braillovský vstup ve zkratkovisu, aby byl exportovaný text do počítače správně převeden. Nastavení braillovského vstupu v odečítači musí také odpovídat formátu Braillova písma, které jste používali při psaní ve Scratchpadu. Když například poznámky píšete v osmibodové české tabulce, musí být i braillovský vstup v odečítači nastaven na osmibodovou českou tabulku, aby byl text do počítače převeden správně.

Při exportu souboru postupujte takto:

1. Ujistěte se, že v počítači nebo mobilním zařízení je kurzor v dokumentu, do něhož hodláte text exportovat.
2. Ve Scratchpadu otevřete soubor, který chcete exportovat.
3. Stiskněte tlačítko **MENU** a poté zvolte položku Export. Obsah souboru se objeví v dokumentu v počítači jako prostý text. V případě potřeby můžete probíhající export přerušit stiskem kláves **Z + MEZERNÍK**.

Poznámka: Obsah souborů BRF a TXT nelze exportovat.

Vložení Micro SD karty

Pokud potřebujete vyměnit vloženou Micro SD kartu, proveďte následující:

Poznámka: Focus podporuje karty až do velikosti 32 GB.

1. Ujistěte se, že je řádek vypnutý.
2. Otočte řádek levou stranou k sobě. Slot na Micro SD karty je úzká štěrbinu umístěná napravo od Zapínacího tlačítka hned pod „nárazníkem“.
3. Jemně stiskněte vystupující hranu karty pro její vysunutí a vyjměte ji ze slotu.
4. Uchopte novou kartu tak, aby výstupek na nehet (zvýšený okraj použitý při uchopení a vysunutí karty) byl na straně směrem k vám a otočen dolů. Ucítíte zúžení na levé straně a čtvercový výřez před ním. Také popisky na kartě budou směrem dolů.
5. Vsunujte kartu do slotu, dokud se nezacvakne na své místo.

VAROVÁNÍ: Nikdy se nepokoušejte vložit kartu v jiné pozici, než jak bylo popsáno výše. Při nesprávném otočení karty může dojít k jejímu poškození nebo poškození slotu v řádku.

Diagnostický režim

Braillský řádek Focus má vestavěné diagnostické testy pro **naváděcí kurzorová tlačítka, braillské znaky, navigační kolébková tlačítka, braillské klávesy, tlačítka pro posun, kolébková tlačítka a výběrová tlačítka.**

Než vstoupíte do diagnostického režimu, odpojte řádek Focus od počítače a přesvědčte se, že je vypnutý.

Zapnutí a vypnutí diagnostického režimu

Stiskněte najednou první dvě **naváděcí kurzorová tlačítka** zcela vlevo (nad znakem 1 a 2) a současně **zapínací tlačítko** přístroje. Na řádku se zobrazí text "press cr key/nav/panel keys", který oznamuje, že jste vstoupili do diagnostického režimu.

Pro ukončení diagnostického režimu stiskněte samotné zapínací tlačítko.

Testování naváděcích kurzorových tlačítek

Test naváděcích kurzorových tlačítek ověřuje, zda každé naváděcí kurzorové tlačítko na braillském řádku pracuje správně. Stiskněte libovolné **naváděcí kurzorové tlačítko** (a podržte) pro aktivaci všech osmi bodů příslušného braillského znaku.

Testování a čištění braillských bodů

Než začnete provádět tento test, odpojte řádek Focus Blue od počítače a přesvědčte se, že je vypnutý. Tento test braillského řádku slouží ke zjištění, zda jsou všechny body na řádku aktivní a zároveň umožňuje jeho vyčištění. Stiskněte **zapínací tlačítko** a současně 2 pravá krajní **naváděcí kurzorová tlačítka** (nad znaky 39 a 40). Po vstupu do testovacího režimu jsou všechny braillské znaky aktivovány a připraveny na čištění. Pro čištění používejte jemný hadřík namočený v izopropylalkoholu. K čištění znaků nepoužívejte žádné jiné látky!

Pokud jste v režimu čištění, stiskněte pravé nebo levé **navigační kolébkové tlačítko dolů** a všechny znaky se deaktivují. Stiskněte pravé nebo levé **navigační kolébkové tlačítko nahoru** a všechny znaky se znovu aktivují.

Jestliže stisknete pravé nebo levé **kulaté navigační tlačítko pro výběr režimu**, znaky na řádku začnou blikat. Pro ukončení stiskněte znovu jedno z navigačních tlačítek pro výběr režimu.

Testování kláves a ovládacích prvků

Test kláves a ovládacích prvků ověřuje, zda všechny klávesy, ovládací prvky a naváděcí kolébky fungují správně. S testováním můžete začít po vstupu do diagnostického režimu stiskem libovolné klávesy nebo ovládacího prvku uvedeného v následující tabulce. Stisk každé klávesy je zobrazen na braillovém řádku. Přesná pozice bodů pro každou klávesu je uvedena v následující tabulce. Stiskněte postupně všechny klávesy a ovládací prvky a ověřte, že je zobrazena odpovídající odpověď.

Klávesa	Zobrazení na řádku
BOD 1	1
BOD 2	2
BOD 3	3
BOD 4	4
BOD 5	5
BOD 6	6
BOD 7	7
BOD 8	8
MENU	mnu
LEVÝ SHIFT	kl
PRAVÝ SHIFT	kr
MEZERNÍK	ks
LEVÉ TLAČÍTKO PRO POSUN	pl
PRAVÉ TLAČÍTKO PRO POSUN	pr
LEVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO	sl
PRAVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO	sr
LEVÉ TLAČÍTKO PRO VÝBĚR REŽIMU	nml

Klávesa	Zobrazení na řádku
LEVÉ NAVIGAČNÍ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO NAHORU	nlu
PRAVÉ TLAČÍTKO PRO VÝBĚR REŽIMU	nmr
PRAVÉ NAVIGAČNÍ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO NAHORU	nru
PRAVÉ NAVIGAČNÍ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLU	nrd
LEVÉ NAVIGAČNÍ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLU	nld
LEVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO NAHORU	rlu
LEVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLU	rld
PRAVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO NAHORU	rru
PRAVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLU	rrd

Režim informace o baterii

Než vstoupíte do tohoto režimu, odpojte Focus od počítače a přesvědčte se, že je vypnutý. Stiskněte **zapínací tlačítko** a současně **naváděcí kurzorové tlačítko** nad znakem 2. Focus zobrazí dodatečné informace o interní baterii.

Řešení problémů

Problém	Řešení
Braillský řádek se nezapne	<p>Nabijte baterii pomocí síťové adaptéru nebo připojením braillského řádku k počítači pomocí USB kabelu. Braillský řádek bude při připojení pomocí USB vždy zapnut.</p> <p>Ujistěte se, že zapínací tlačítko držíte alespoň 2 vteřiny.</p>
Baterie se nenabíjí nebo nabíjení trvá déle než obvykle	<p>Ujistěte se, že používáte originální síťový adaptér. Při použití síťového adaptéru je baterie nabita max. za 3 hodiny. Nabíjení pomocí USB kabelu trvá déle. Pro ověření stavu nabíjení stiskněte tlačítko menu a na řádku se zobrazí stavové informace.</p>
Na braillském řádku se zobrazují další body a jsou různě po celém řádku	<p>Spustte testovací režim a použijte jemný hadřík namočený v izopropyl alkoholu k vyčištění jednotlivých bodů. Více informací najdete v kapitole Diagnostický režim – Testování a čištění braillského řádku.</p>
Braillský řádek Focus nekomunikuje s počítačem	<p>Pokud používáte JAWS, ujistěte se, že je JAWS v počítači nainstalován správně. Pokud používáte odečítač obrazovky jiného výrobce, musíte mít před použitím řádku Focus nainstalovaný základní ovladač řádku z příloženého CD. Více informací najdete v kapitole Připojení řádku.</p>

Problém	Řešení
<p>Žádné z tlačítek mimo tlačítek pro posun, kolébkových tlačítek a kurzorových tlačítek nefunguje.</p>	<p>Ujistěte se, že je zobrazena stavová informace, poté stiskněte současně tlačítko menu a pravý přepínač navigačního režimu. Pokud je aktivní připojení, musíte pro zobrazení stavové informace nejprve stisknout zapínací tlačítko.</p>

Přehled klávesových příkazů řádku Focus

Tato část se věnuje klávesovým příkazům pro vkládání klávesových zkratk a pro ovládání počítače. Níže uvedené klávesové zkratky pro braillové řádky Focus výrobce Freedom Scientific. Informace pro braillové řádky jiných výrobců hledejte v příslušných manuálech.

Příkazy jsou rozděleny do následujících kategorií: modifikační klávesy, funkční klávesy, speciální klávesy, příkazy pro pohyb, klávesy pro rychlý pohyb v Microsoft Word, příkazy pro výběr textu, braillové příkazy, příkazy pro Windows, příkazy pro výběr, příkazy pro JAWS, kurzorové funkce, funkce pro dotykový kurzor a funkce nástrojů.

Modifikační klávesy

Modifikační klávesy můžete použít, pokud potřebujete nahradit kombinaci kláves, která obsahuje **CTRL**, **ALT**, klávesu **WINDOWS**, **SHIFT** nebo **JAWS Key** (obvykle **INSERT**). Pro použití modifikačních kláves proveďte následující:

1. Stiskněte a podržte **BOD 8 + mezerník** a k tomu stiskněte odpovídající klávesu pro danou kombinaci. Kombinace kláves jsou v následující tabulce.
2. Po vytvoření první části klávesové zkratky (bod 1) klávesy pusťte a stiskněte zbývající část. Například: pro stisk klávesové zkratky **CTRL+SHIFT+V** stiskněte **BODY 3-7-8 + mezerník**, pusťte a poté stiskněte písmeno **V** (tj. **BODY 1-2-3-6**)

Klávesa	Klávesová zkratka
Funkční klávesa (F1 až F12) Další informace najdete v popisu k Funkčním klávesám.	BOD 1
INSERT	BOD 2
CTRL	BOD 3
klávesa WINDOWS	BOD 4
JAWS key	BOD 5
ALT	BOD 6
SHIFT	BOD 7

Funkční klávesy

Pro nahrazení funkčních kláves (**F1 až F12**) stiskněte **BODY 1-8 + mezerník** a poté písmena **A až L** (což odpovídá číslům **1 až 12**). Například: pro nahrazení stisku klávesy **F6** stiskněte **BODY 1-8 + mezerník** a poté **F (BODY 1-2-4)**.

Jestliže je funkční klávesa součástí klávesové zkratky, přidejte příslušnou klávesu ve chvíli, kdy držíte modifikační klávesu **BODY 1-8 + mezerník**.

Například: pro nahrazení stisku klávesy **INSERT+F2** stiskněte **BODY 1-2-8 + mezerník** a poté písmeno **B (BODY 1-2)**.

Speciální klávesy

Pomocí těchto kláves lze nahradit klávesy, které nejsou k dispozici na braillové klávesnici. Tyto klávesy lze kombinovat s výše popsanými modifikačními klávesami. Pro snadné použití uvádíme klávesové zkratky včetně ekvivalentní kombinace bodů, pokud jsou k dispozici.

Klávesa	Klávesová zkratka	Kombinace bodů
ESC	PRAVÝ SHIFT + BOD 1 nebo Z+MEZERNÍK	PRAVÝ SHIFT + BOD 1 nebo BODY 1-3-5-6 + MEZERNÍK
ALT	PRAVÝ SHIFT + BOD 2	-
aplikační klávesa	PRAVÝ SHIFT + BOD 2+ MEZERNÍK	-
HVĚZDIČKA na numerické klávesnici	PRAVÝ SHIFT + BOD 3	-
WINDOWS klávesa	PRAVÝ SHIFT + BOD 4	-
LOMÍTKO na numerické klávesnici	PRAVÝ SHIFT + BOD 7	PRAVÝ SHIFT + BOD 7

Klávesa	Klávesová zkratka	Kombinace bodů
CAPS LOCK	PRAVÝ SHIFT + BOD 7+ MEZERNÍK nebo PRAVÝ SHIFT + K	PRAVÝ SHIFT + BOD 7+ MEZERNÍK nebo PRAVÝ SHIFT + BODY 1-3
PLUS na numerické klávesnici	PRAVÝ SHIFT + BOD 8	-
BACKSPACE	BOD 7	-
ENTER	BOD 8	-
CTRL + BACKSPACE	BODY 1-2-3-4-5-6-7 + MEZERNÍK	-
TAB	BODY 4-5 + MEZERNÍK	-
SHIFT + TAB	B + MEZERNÍK	BODY 1-2 + MEZERNÍK
HOME	K + MEZERNÍK	BODY 1-3 + MEZERNÍK
END	BODY 4-6 + MEZERNÍK	-
PAGE UP	LEVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO+KOLÉB KOVÉ TLAČÍTKO NAHORU nebo PRAVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO+KOLÉB KOVÉ TLAČÍTKO NAHORU nebo BODY 2-3-7 + MEZERNÍK	-

Klávesa	Klávesová zkratka	Kombinace bodů
PAGE DOWN	LEVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO+KOLÉB KOVÉ TLAČÍTKO DOLU nebo PRAVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO+KOLÉB KOVÉ TLAČÍTKO DOLU nebo BODY 5-6-7 + MEZERNÍK	-
DELETE	PLNÝ ZNAK + MEZERNÍK	BODY 1-2-3-4-5-6 + MEZERNÍK
ROVNÁ SE	BODY 1-2-3-4-5-6	-
PRAVÁ ZÁVORKA	BODY 1-2-4-5-6-7	-
LEVÁ ZÁVORKA	BODY 2-4-6-7	-
ZPĚTNÉ LOMÍTKO	BODY 1-2-5-6-7	-
LOMÍTKO	BODY 3-4	-
LEVÁ SLOŽENÁ ZÁVORKA	BODY 1-2-3-5-6	-
PRAVÁ SLOŽENÁ ZÁVORKA	BODY 2-3-4-5-6	-
APOSTROF	BOD 3	-
POMLČKA	BODY 3-6	-
GRAVE	BOD 4	-
TEČKA	BODY 4-6	-
OTAZNÍK	BODY 1-4-5-6	-
VYKŘIČNÍK	BODY 2-3-4-6	-
STŘEDNÍK	BODY 5-6	-
ČÁRKA	BOD 6	-

Příkazy pro pohyb

Pomocí těchto kláves můžete provádět navigační příkazy v JAWSu. V tabulce jsou uvedeny klávesové zkratky včetně ekvivalentní kombinace bodů, pokud jsou k dispozici.

Popis	Klávesová zkratka	Kombinace bodů
Přečti předchozí znak	BOD 3 + MEZERNÍK	-
Přečti následující znak	BOD 6 + MEZERNÍK	-
Přečti znak	BOD 3-6 + MEZERNÍK	-
Přečti předchozí slovo	BOD 2 + MEZERNÍK	-
Přečti následující slovo	BOD 5 + MEZERNÍK	-
Přečti slovo	BODY 2-5 + MEZERNÍK	-
Přečti předchozí řádek	A + MEZERNÍK nebo LEVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO NAHORU	BOD 1 + MEZERNÍK
Přečti následující řádek	BOD 4 + MEZERNÍK nebo LEVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLŮ	BOD 4 + MEZERNÍK
Přečti řádek	C + MEZERNÍK	BODY 1-4 + MEZERNÍK
Přečti předchozí řádek	LEVÝ SHIFT + PRAVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO NAHORU	-

Popis	Klávesová zkratka	Kombinace bodů
Přečti následující řádek	LEVÝ SHIFT + PRAVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLŮ	-
Přečti větu	LEVÝ SHIFT + PRAVÝ SHIFT + C	LEVÝ SHIFT + PRAVÝ SHIFT + BODY 1-4
Přečti předchozí odstavec	PRAVÝ SHIFT + LEVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKU NAHORU	-
Přečti následující odstavec	PRAVÝ SHIFT + LEVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKU DOLŮ	-
Přečti odstavec	LEVÝ SHIFT + PRAVÝ SHIFT + BODY 2-3-5-6-7-8	-
Přesun na začátek souboru	L + MEZERNÍK	BODY 1-2-3 + MEZERNÍK
Přesun na konec souboru	BODY 4-5-6 + MEZERNÍK	-
Přečti od začátku ke kurzoru	PRAVÝ SHIFT + BODY 3-7	-
Přečti od kurzoru do konce	PRAVÝ SHIFT + BODY 6-8	-
Plynulé čtení	BODY 1-2-4-5-6 + MEZERNÍK	-
Přečti první řádku aktuálního okna	LEVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKU NAHORU + PRAVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKU NAHORU	-

Popis	Klávesová zkratka	Kombinace bodů
Přečti poslední řádku aktuálního okna	LEVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLŮ + PRAVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLŮ	-
Předchozí okno dokumentu	BODY 2-3 + MEZERNÍK	-
Následující okno dokumentu	BODY 5-6 + MEZERNÍK	-
Otevřít seznam	LEVÝ SHIFT + PRAVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLU	-
Zavřít seznam	LEVÝ SHIFT + PRAVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO NAHORU	-
Opustit formulářový režim	X + MEZERNÍK	BODY 1-3-4-6 + MEZERNÍK
Přečíst dialogové okno	G + MEZERNÍK	BODY 1-2-4-5 + MEZERNÍK

Klávesy pro rychlý pohyb v Microsoft Word

Pomocí těchto kláves se můžete pohybovat v aplikaci Microsoft Word. Aby následující příkazy fungovaly, musí být povoleny, a to následujícím postupem: **BOD 8 + mezerník**, **BOD 2** a poté **BODY 1-3-5-6**. Pokud k uvedeným příkazům přidáte **BOD 7**, většina příkazů funguje naopak – místo další předchozí. V tabulce jsou uvedeny klávesové zkratky včetně ekvivalentní kombinace bodů, pokud jsou k dispozici.

Popis	Klávesová zkratka	Kombinace bodů
Další záložka	B	BODY 1-2

Další komentář	C	BODY 1-4
Další poznámka	E	BODY 1-5
Další formulářové pole	F	BODY 1-2-4
Další grafika	G	BODY 1-2-4-5
Další nadpis	H	BODY 1-2-5
Další poznámka pod čarou	O	BODY 1-3-5
Další odstavec	P	BODY 1-2-3-4
Předchozí odstavec	P + BOD 7	BODY 1-2-3-4-7
Další oddíl	S	BODY 2-3-4
Další tabulka	T	BODY 2-3-4-5
Další stránka	MEZERNÍK	-
Předchozí stránka	BACKSPACE	BOD 7

Příkazy pro výběr textu

Pomocí těchto kláves se můžete různým způsobem označovat text. V tabulce jsou uvedeny klávesové zkratky včetně ekvivalentní kombinace bodů, pokud jsou k dispozici.

Popis	Klávesová zkratka	Kombinace bodů
Označit předchozí znak	BODY 3-7 + MEZERNÍK	
Označit následující znak	BODY 6-7 + MEZERNÍK	
Označit předchozí slovo	BODY 2-7 + MEZERNÍK	
Označit následující slovo	BODY 5-7 + MEZERNÍK	

Popis	Klávesová zkratka	Kombinace bodů
Označit předchozí řádek	BODY 1-7 + MEZERNÍK	
Označit následující řádek	BODY 4-7 + MEZERNÍK	
Označit předchozí obrazovku	LEVÝ SHIFT + K	LEVÝ SHIFT + BODY 1-3
Označit následující obrazovku	LEVÝ SHIFT + BODY 4-6	
Označit od začátku řádku	K + BOD 7 + MEZERNÍK	BODY 1-3-7 + MEZERNÍK
Označit do konce řádku	BODY 4-6-7 + MEZERNÍK	
Označit od začátku	L + BOD 7 + MEZERNÍK	BODY 1-2-3-7 + MEZERNÍK
Označit do konce	BODY 4-5-6-7 + MEZERNÍK	
Přesun na začátek řádku	KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO NAHORU + TLAČÍTKO PRO POSUN	
Přesun na konec řádku	KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLŮ + TLAČÍTKO PRO POSUN	

Brailské příkazy

Pomocí těchto kláves se můžete nastavit různé brailské funkce. V tabulce jsou uvedeny klávesové zkratky včetně ekvivalentní kombinace bodů, pokud jsou k dispozici.

Popis	Brailský znak	Kombinace bodů
Začátek dokumentu	L + MEZERNÍK	BODY 1-2-3 + MEZERNÍK
Konec dokumentu	Svislá čárka + MEZERNÍK	BODY 4-5-6 + MEZERNÍK
Upravení brailských voleb (JAWS 12 a starší)	BODY 2-3-8 + MEZERNÍK a poté B	BODY 2-3-8 + MEZERNÍK a poté BODY 1-2
Přeložit aktuální slovo do plnopisu (Grade 2)	T + MEZERNÍK	BODY 2-3-4-5 + MEZERNÍK
Zapnout anglický zkratkopis (Grade 2)	BODY 1-2-4-5-7 + MEZERNÍK	BODY 1-2-4-5-7 + MEZERNÍK
Přepnout zobrazování znaků a atributů	Á + MEZERNÍK	BODY 1-6 + MEZERNÍK
Přepínání režimu brailského řádku	M + MEZERNÍK	BODY 1-3-4 + MEZERNÍK
Přepnout mezi osmibodem a šestibodem	Levá závorka + MEZERNÍK	BODY 2-3-6 + MEZERNÍK
Změnit tvar kurzoru	Č + MEZERNÍK	BODY 1-4-6 + MEZERNÍK
Omezit brailský kurzor	R + MEZERNÍK	BODY 1-2-3-5 + MEZERNÍK
Přepnutí brailské tabulky (JAWS 15 a novější)	BODY 2-3-4-5-7 + MEZERNÍK	BODY 2-3-4-5-7 + MEZERNÍK

Příkazy pro Windows

Tyto klávesové zkratky použijte pro základní editační příkazy Windows.

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
ALT+TAB	LEVÝ SHIFT+BODY 4-5	LEVÝ SHIFT+BODY 4-5
Vložit ze schránky	LEVÝ SHIFT+V	LEVÝ SHIFT+BODY 1-2-3-6
Zkopírovat do schránky	LEVÝ SHIFT+C	LEVÝ SHIFT+BODY 1-4
Vymazat do schránky	LEVÝ SHIFT+X	LEVÝ SHIFT+BODY 1-3-4-6
Zpět	LEVÝ SHIFT+Z	LEVÝ SHIFT+BODY 1-3-5-6
Vymazat	LEVÝ SHIFT+D	LEVÝ SHIFT+BODY 1-4-5

Příkazy pro výběr

Tyto klávesové zkratky použijte pro označování znaků, řádků a dalších objektů.

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Označit následující znak	LEVÝ SHIFT + znak pro velké písmeno	LEVÝ SHIFT + BOD 6
Označit předchozí znak	LEVÝ SHIFT + tečka	LEVÝ SHIFT + BOD 3
Označit následující řádek	LEVÝ SHIFT + apostrof	LEVÝ SHIFT + BOD 4
Označit předchozí řádek	LEVÝ SHIFT + A	LEVÝ SHIFT + BOD 1
Označit do konce řádku	LEVÝ SHIFT + BOD 5	LEVÝ SHIFT + BOD 5

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Označit od začátku řádku	LEVÝ SHIFT + čárka	LEVÝ SHIFT + BOD 2
Označit od horního okraje	LEVÝ SHIFT + L	LEVÝ SHIFT + BODY 1-2-3
Označit k dolnímu okraji	LEVÝ SHIFT + svislá čárka	LEVÝ SHIFT + BODY 4-5-6
Označit následující obrazovku	LEVÝ SHIFT + BODY 4-6	LEVÝ SHIFT + BODY 4-6
Označit předchozí obrazovku	LEVÝ SHIFT + K	LEVÝ SHIFT + BODY 1-3
Vybrat vše	LEVÝ SHIFT + ŠESTIBOD	LEVÝ SHIFT + BODY 1-2-3-4-5-6
Označit rámeček	PRAVÝ SHIFT + hvězdička	PRAVÝ SHIFT + BODY 3-5
Označit nadpis	PRAVÝ SHIFT + vykřičník	PRAVÝ SHIFT + BODY 2-3-5
Vybrat odkaz	PRAVÝ SHIFT + rovná se	PRAVÝ SHIFT + BODY 2-3-5-6

Příkazy pro JAWS

Tyto klávesové zkratky použijte pro ovládání JAWSu.

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Aplikační okno JAWSu	PRAVÝ SHIFT + J	PRAVÝ SHIFT + BODY 2-4-5
Rychlá nastavení (JAWS 13 a novější) nebo Nastavit výřečnost JAWSu (JAWS 12 a starší)	PRAVÝ SHIFT + V	PRAVÝ SHIFT + BODY 1-2-3-6

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Otevřít seznam úloh	PRAVÝ SHIFT + pravá závorka	PRAVÝ SHIFT + BODY 3-5-6
Zobrazit seznam ikon na systémové liště	PRAVÝ SHIFT + K	PRAVÝ SHIFT + BODY 1-3
Přečíst systémový čas	PRAVÝ SHIFT + L	PRAVÝ SHIFT + BODY 1-2-3
Drag and drop	PRAVÝ SHIFT + BODY 3-7 + MEZERNÍK	
Obnovit obrazovku	PRAVÝ SHIFT + Z	PRAVÝ SHIFT + BODY 1-3-5-6
Přečíst typ a velikost písma	PRAVÝ SHIFT + F	PRAVÝ SHIFT + BODY 1-2-4
Nápověda klávesových zkratk ve Windows	PRAVÝ SHIFT + Ř	PRAVÝ SHIFT + BODY 2-4-5-6
Přečíst aktuální okno	PRAVÝ SHIFT + B	PRAVÝ SHIFT + BODY 1-2
Přečíst výchozí tlačítko v dialogu	PRAVÝ SHIFT + E	PRAVÝ SHIFT + BODY 1-5
Ukončit JAWS	PRAVÝ SHIFT + plus	PRAVÝ SHIFT + BODY 2-5-6
Vybrat hlasový profil	PRAVÝ SHIFT + S	PRAVÝ SHIFT + BODY 2-3-4
Ztišit řeč (JAWS 16 a novější)	LEVÝ nebo PRAVÝ SHIFT	-

Kurzorové funkce

Klávesové zkratky pro změnu typu kurzoru.

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
JAWS kurzor	J + MEZERNÍK	BODY 2-4-5 + MEZERNÍK
PC kurzor	P + MEZERNÍK	BODY 1-2-3-4
Dotykový kurzor (JAWS 15 a novější)	BODY 1-2-5-6 + MEZERNÍK	BODY 1-2-5-6 + MEZERNÍK
Přesunout JAWS na pozici PC kurzoru	PRAVÝ SHIFT + MINUS	PRAVÝ SHIFT + BODY 3-6
Přesunout PC kurzor na pozici JAWS kurzoru	PRAVÝ SHIFT + Ú	PRAVÝ SHIFT + BODY 3-4-6
Braillový kurzor následuje aktuální	Ě + MEZERNÍK	BODY 1-2-6 + MEZERNÍK
Aktivní kurzor následuje braillový	BODY 1-2-7 + MEZERNÍK	BODY 1-2-7 + MEZERNÍK
Přesunout braillový kurzor na pozici PC kurzoru	LEVÝ SHIFT + Ú	LEVÝ SHIFT + BODY 3-4-6
Přesunout braillový kurzor na pozici aktivního kurzoru	LEVÝ SHIFT + POMLČKA	LEVÝ SHIFT + BODY 3-6

Příkazy dotykového kurzoru

Použijte tyto klávesové zkratky při používání dotykového kurzoru.

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Dotykový kurzor	BODY 1-2-5-6 + MEZERNÍK	BODY 1-2-5-6 + MEZERNÍK
Předchozí objekt	BODY 1-2 + MEZERNÍK	BODY 1-2 + MEZERNÍK
Další objekt	BODY 4-5 + MEZERNÍK	BODY 4-5 + MEZERNÍK
Přečíst aktuální objekt	C + MEZERNÍK	BODY 1-4 + MEZERNÍK
Další objekt podle typu	LEVÉ nebo PRAVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLŮ	-
Předchozí objekt podle typu	LEVÉ nebo PRAVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO NAHORU	-
Posun dopředu	LEVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO + LEVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLŮ, PRAVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO + LEVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLŮ, LEVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO + PRAVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLŮ nebo PRAVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO + PRAVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO DOLŮ	

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Posun vzad	LEVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO + LEVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO NAHORU, PRAVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO + LEVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO NAHORU, LEVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO + PRAVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO NAHORU nebo PRAVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO + PRAVÉ KOLÉBKOVÉ TLAČÍTKO NAHORU	
Přesun k prvnímu objektu	LEVÉ TLAČÍTKO PRO POSUN + LEVÉ nebo PRAVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO nebo L + MEZERNÍK	LEVÉ TLAČÍTKO PRO POSUN + LEVÉ nebo PRAVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO nebo BODY 1-2-3 + MEZERNÍK
Přesun k poslednímu objektu	PRAVÉ TLAČÍTKO PRO POSUN + LEVÉ nebo PRAVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO nebo BODY 4-5-6 + MEZERNÍK	PRAVÉ TLAČÍTKO PRO POSUN + LEVÉ nebo PRAVÉ VÝBĚROVÉ TLAČÍTKO nebo BODY 4-5-6 + MEZERNÍK
Aktivace aktuálního objektu	NAVÁDĚCÍ KURZOROVÉ TLAČÍTKO	NAVÁDĚCÍ KURZOROVÉ TLAČÍTKO
Aktivace prohlížení textu	PRAVÝ SHIFT + BOD 7	PRAVÝ SHIFT + BOD 7

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Vypnutí prohlížení textu	PRAVÝ SHIFT + BOD 1 nebo X + MEZERNÍK	PRAVÝ SHIFT + BOD 1 nebo BODY 1-3-4-6 + MEZERNÍK
Přepnutí do pokročilé navigace	PRAVÝ SHIFT + BOD 3 nebo stiskněte a podržte NAVÁDĚCÍ KURZOROVÉ TLAČÍTKO	PRAVÝ SHIFT + BOD 3 nebo stiskněte a podržte NAVÁDĚCÍ KURZOROVÉ TLAČÍTKO

Tabulka funkcí nástrojů

Použijte následující klávesové zkratky pro spuštění dalších funkcí

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Spustit JAWS nástroje	PRAVÝ SHIFT + středník	PRAVÝ SHIFT + BODY 2-3
Nastavit horní okraj rámce	PRAVÝ SHIFT + Ó	PRAVÝ SHIFT + BODY 2-4-6
Nastavit dolní okraj rámce	PRAVÝ SHIFT + Lomeno	PRAVÝ SHIFT + BODY 1-2-4-5-6
Popisovač grafiky	PRAVÝ SHIFT + G	PRAVÝ SHIFT + BODY 1-2-4-5
JAWS vyhledat	PRAVÝ SHIFT + F+ MEZERNÍK	PRAVÝ SHIFT + BODY 1-2-4 + MEZERNÍK
JAWS vyhledat další	PRAVÝ SHIFT + dvojtečka	PRAVÝ SHIFT + BODY 2-5

Provozní podmínky

Skladování

Teplota: 0° až 45° C
Relativní vlhkost vzduchu: 80% (nekondenzující)

Provoz

Teplota: 5° až 35° C
Relativní vlhkost vzduchu: 60% (nekondenzující)

Poslední revize: 3. 5. 2022